

Notitie ter informatie voor commissie / raad			
Onderwerp:	Stand van zaken en gevolgen opvang Oekraïense vluchtelingen		
Portefeuillehouder:	burgemeester Marieke Moorman	Openbaar:	Ja

Heesch, 20 september 2022

Inleiding

De gezamenlijke gemeenten zijn, sinds het uitbreken van de oorlog en daarmee opkomende stroom vluchtelingen naar onder andere Nederland verantwoordelijk voor de realisatie van noodopvangplekken voor ontheemden uit Oekraïne die onder de Europese richtlijn Tijdelijke Bescherming vallen. De veiligheidsregio's coördineren dit. Het rijk heeft gemeenten en veiligheidsregio's verzocht ernaar te streven om in mei 50.000 noodopvangplekken te realiseren. Door aanhoudende instroom opgevoerd naar 75.000 plekken in juni. Deze opgave in combinatie met de huisvestingstaakstelling van statushouders en de behoefte van asielopvangplekken maken dat de vraag naar woonruimte groot is. Het gebrek aan voldoende flexibele en tijdelijke huisvesting, de voortdurend wisselende in- en uitstroom, de onduidelijkheden tussen overheden maakt dat de uitdaging zeer complex is.

Doel van deze notitie is om u een overzicht te geven van de actualiteiten rondom de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne en de gevolgen voor de gemeentelijke organisatie.

Samenvatting/toelichting

Gemeentelijke opvang Oekraïners (GOO)

Ook de afgelopen maanden hebben we gezien dat de oorlog in Oekraïne helaas nog steeds voortduurt. Gemeenten en veiligheidsregio's blijven grote inspanningen leveren om de opvang te organiseren en voldoende opvangplekken te realiseren. Ondanks deze inspanningen is sinds enkele weken zichtbaar dat het bezettingspercentage de 100 % nadert.

Op dit moment heeft de gemeente Bernheze drie (grote) opvanglocaties (GOO). 25 plekken in hotel de Leygraaf in Heeswijk-Dinther (inrichting en exploitatie door het hotel zelf), 45 plekken in oude Rabobank Nistelrode aan het Tramplein (inrichting en exploitatie door de gemeente) en 45-55 plekken (deels nog in ontwikkeling) in 9 sloopwoningen van Mooiland in Heesch.

Particuliere opvang (POO)

De meeste ontheemden worden in gemeentelijke opvanglocaties opgevangen. Het is echter ook mogelijk dat mensen een gast tijdelijk onderdak bieden in hun huis of andere geschikte locatie. Deze ontheemden vallen onder de regeling en kunnen gebruik maken van de zelfde voorzieningen als mensen die in een GOO verblijven. Het bieden van onderdak is vaak voor het gasthuishouden én voor de gast een bijzondere ervaring waarbij beide partijen veel leren over elkaars achtergronden, culturen en geschiedenis. Tegelijkertijd is het ook een grote verantwoordelijkheid om een tijdelijk thuis te bieden aan deze mensen. Op dit moment huisvesten particulieren ongeveer 60 Oekraïense mensen.

Derdelanders

In onze opvangcentra verblijven ook een aantal derdelanders (ongeveer 15 personen). Dit zijn mensen die op moment van uitbreken van de oorlog in Oekraïne verbleven om te studeren of te werken en hebben niet de Oekraïense nationaliteit. Deze mensen zijn

conform de regeling door gemeenten opgevangen en gehuisvest. Per 19 juli 2022 is het beleid omtrent derdelanders uit Oekraïne aangescherpt. Derdelanders met een tijdelijke verblijfsvergunning (niet zijnde een tijdelijke vergunning internationale of nationale bescherming) vallen per deze datum niet meer onder de richtlijn tijdelijke bescherming en hebben dus niet langer recht op opvang en voorzieningen in Nederland. Dit betekent dat in Nederland geen derdelanders meer toegelaten worden. De derdelanders die hier nu al verblijven zijn voorlopig nog welkom in Nederland. Vanaf heden wordt gewerkt aan terugkeer naar land van herkomst omdat ze begin februari, indien de oorlog nog aanhoudt, de GOO moeten verlaten. Het staat de derdelanders vrij om een asielprocedure te starten.

Praktische invulling opvang ontheemden Oekraïne

De opvang van vluchtelingen vraagt veel van alle overheden. Gemeenten leveren hun bijdrage door Oekraïense ontheemden op te vangen. De werkzaamheden zijn heel breed. Van het inrichten van de opvanglocatie, het regelen van wifi, gas- water licht tot aan hulp bij zoeken naar werk, dagelijkse beantwoording van vragen van de ontheemden, inschrijven in BRP, voorzien van leefgeld, controle hierop en indienen van aanvraag of alles weer vergoed te krijgen van het rijk.

Inschrijven BRP

Iedere vluchteling moet na aankomst wordt geregistreerd en ingeschreven in de BRP. In sommige gevallen zijn de papieren compleet in andere gevallen moeten veel zaken worden uitgezocht, vertaald etc.

Leefgeld en Bankpassen

Ontheemden krijgen leefgeld om kleding en eten te kopen. Ze hoeven, vooralsnog, geen bijdrage voor huur en gas, water, licht voor het opvang centrum te betalen. Om het leefgeld snel en accuraat te betalen worden vluchtelingen gemotiveerd om een bankpas aan te vragen. Niet in alle gevallen werken banken mee aan het voorzien in een bankpas. Leefgeld wordt in sommige gevallen dus contant uitbetaald aan de vluchteling.

Werk

Oekraïense ontheemden mogen werken. Daarmee verliezen ze hun recht op leefgeld. Echter in de meeste gevallen is het loon wat ze ontvangen hoger dan het leefgeld. In Bernheze zijn de meeste ontheemden aan het werk, waarmee ook minder een beroep gedaan wordt op leefgeld.

Scholing

Oekraïense kinderen tot 16 jaar moeten naar school. Het zij basisonderwijs in Bernheze hetzij middelbaar onderwijs bij internationale schakelklas in Oss of Veghel. Voor alle kinderen die op dit moment in Bernheze verblijven is toegang tot onderwijs geregeld.

Vergoeding medische kosten

Zorg geleverd vanaf 1 juli 2022 aan ontheemden uit Oekraïne met Burgerservicenummer wordt vergoed uit de Regeling Medische zorg Ontheemden uit Oekraïne (RMO). Ontheemden betalen geen zorgpremie of eigen risico. Het zorgpakket van de RMO is vrijwel gelijk aan het zorgpakket voor asielzoekers (RMA) en bevat onder andere ook mondzorg bij acute pijnklachten, anticonceptie, abortuszorg, bril en gehoorapparaat en bepaalde geneesmiddelen.

Financiën

Voor de opvang van Oekraïense ontheemden ontvangen gemeenten een normbedrag per opvangplek. Hieronder zijn de kosten inclusief kostprijsverhogende btw voor de periode april t/m augustus 2022 opgenomen:

Locatiekosten gemeentelijke opvangplekken (GOO):

Tramplein	€	402.227,-
Leygraaf	€	247.904,-
Abdij	€	2.867,-
Inzet Ons Welzijn	€	39.864,-
Externe inhuur coördinatie	€	31.604,-
Overige kosten	€	11.800,-
Totale locatiekosten	€	736.266,-
Leefgeld GOO	€	60.629,-
Totale kosten GOO	€	796.895,-

Voor bovenstaande kosten geldt de volgende vergoedingssystematiek door het rijk:

- Normbedrag € 100,- per gerealiseerde opvangplek o.b.v. een globale berekening ontvangen we over de periode april t/m augustus een vergoeding van € 911.900,-. Hierbij maken we de opmerking dat de interne personele kosten voor o.a. registratie BRP, coördinatie niet in bovenstaand kostenoverzicht zijn opgenomen.

Het normbedrag wordt steeds gemonitord en kan nog naar boven worden aangepast.

Transitievergoeding:

Het rijk draagt bij aan kosten bouw of verbouw locaties opvang. Voor deze kosten ontvangen gemeente een vergoeding o.b.v. werkelijke kosten achteraf. De vergoeding vindt plaats op basis van gebruiksduur. Indien bijv. een pand wordt verbouwd dat bruikbaar is voor 5 jaar maar het pand wordt ingezet voor een periode van één jaar voor opvang Oekraïne, dan ontvangt de gemeente een vergoeding van 1/5 deel van de verbouwingskosten. De kosten voor slooppanden worden volledig vergoed. De verbouwing van het pand Tramplein zijn € 252.177,-. We gaan er vooralsnog vanuit dat deze verbouwingkosten volledig worden gecompenseerd.

Kosten particuliere opvang

De kosten voor particuliere opvang betreft uitsluitend de kosten voor leefgeld. De leefgeldkosten voor de periode april t/m augustus 2022 bedragen:

Particuliere opvang	€	49.200,- (POO)
---------------------	---	----------------

Voor deze kosten is nog geen duidelijkheid hoe de compensatie van deze kosten zal plaatsvinden.

Gevolgen voor de gemeentelijke organisatie

Zoals ook al eerder aangegeven aan uw raad, heeft de inzet voor de opvang van vluchtelingen zijn weerslag op de reguliere werkzaamheden van de gemeentelijke organisatie. Wij zijn blij met

de grote betrokkenheid van onze medewerkers om de vluchtelingen uit Oekraïne op humane manier op te vangen, zoals uw raad ook per motie heeft aangegeven.

Inmiddels hebben we een deel van de reguliere opvangwerkzaamheden uitbesteed aan externen. Daardoor kunnen ambtenaren weer 'terug' naar hun eigen werk. Maar gezien de omvang, ernst en urgentie van het dossier zullen ook de interne medewerkers hierop ingezet blijven worden, waardoor achterstanden niet ingelopen kunnen worden.

In het voorjaar hebben wij uw raad geïnformeerd over de voortgang van het concernplan en de vertragingen hierin, onder andere ook als gevolg van de inzet voor de vluchtelingen. Afgelopen periode zijn nieuwe vertragingen opgetreden en bij de tussentijdse rapportage zullen wij u nader informeren over de gevolgen.

Vervolg

Het realiseren van het aantal plekken en het beschikbaar maken en houden van de locaties is en blijft een uitdaging. De 1e en 2e tranche (80 plekken) zijn ingevuld. Voor de 3e tranche moeten we nog 64 plekken gereed maken. Daarvan kunnen we zonder problemen 45-55 van invullen. Een 4e tranche wordt niet uitgesloten.

We zijn met de reeds bestaande locaties in gesprek over het verlengen van de contracten na 1-11-2022.

Bijlage(n) De bijlage(n) zijn digitaal beschikbaar

1. Bestuurlijk afsprakenkader ontheemden uit Oekraïne